INDABA ZEZWE.

U Mrs Taunton umhlolokazi ka Capt Taunton wakona lapa eMgungundhlovu owayengowebuto lama Natal Carbineers wemukele isitanekiso sabe Gazi. Futi u Prince Alexander of Teck utunyelwe kaye u Mrs Taunton ukuba ayekulilela abe Gazi, ngenxa yosizi alutwalayo ngokutshiywa ngowakwako nendodana.

Onke amakosi amakolwa abonakele eMgungundhlovu ngosuku-kulu saza sabona nesingasabazi esikade sabagcina.

Kapinde omunye futi umlilo omkulu e Tekwini, otshe emini ilanga libalele ngolwesibili. Lomlilo ubonakele ngo 2 o'clock matambama. Kusetyenziswe onjini ababili ukuwucima lomlilo akwasiza luto, umlilo wazidhlela wasiqeda sonke leso sakiwo, kucitsho kwatsha nezitolo zao Randles Bros and Hudson ku West Street. Inlahlekelo ifikelele ku £15,000.

Abelungu abatatu ao Younger, Johnson no Williams bayiswe ku Musi Nomani inkosi yase Nkautolo yalapa yaledhlulisela e Splingi Koto icala labo lobugebengu.

Kwenzeko ingozi embi yesitimela samanzi e Alaska, ngokuti isitimela leso sitshayane nentaba yeqwa satshona. Kufe amashumi ayisitupa nabantu abahlanu. Pakati kwalabo abashona kwashona noKaputeni nowakwake owabe eyintombi yoMbusi wase Yakon.

Lomfokazi u Tomu ubanjwe esekameleni lika Mesisi ku Berg St. lapa eMgungundhlovu ngolwesihlanu olwedhlulayo. Ut'uba bambene unkabi watsho pandhle ngefasitele, uto kanti kabalekelanga kude wabanjwa. Lisabuyiselwe emuva icala lake.

Kukona isaziso esiti bonke abatanda ukuya e Cape Colony kuhle imvumelo bayifumaniso kona, uma kwenzekile besuka lapa bengenawo amapepa okubonisa ukuti bavunyelwe kona, bohlala njalo esitimeleni benqatyelwe ukwehla.

Kukona amahemuhemu ati u Measisi-Mteto u Sir Henry Bale nguye ozakuba inkosi yama Jaji alapa eMgungundhlovu. Kunjani njalo?

Amakosazana nabantwana Ekukanyeni.

NABAFUNDISI NABELUNGU ABAFIKA NO SOBANTU.

VI.

Ab'emaningi amakosazana ab'efike noSobantu, imvamo yawo ab'ehlala kanye naye Ekukanyeni. Pakati kwawo kwakukona le'nkosazana oseku uMrs Windham, unina wozicsizwa lezi ezipete umsebenzi yakwomkulu namhlanje nalena futi eyabe ingu Mrs C. Barter owab'etet'amacala pakati kwomGungundhlovu; nalena esingu Mrs Rivett umfundisi oses'England namhlanje, leyo-ke eyabe ilonde umuzi Ekukanyeni inkosi isahlezi eMgungundhlovu, iwulonde kanye nomfundisi u Rev. Walter Baugh owab'eng'umfundisi wabafana; no Miss Baker, namanye njo-ke amaningi.

Inkosi nenkosikazi babenabantwana abahlanu. Owamazibulo uDhlwedhlwe oseku u Nkanise elinye, Miss Harriette Emily; elanywe u Miss Francis Ernest elanywe u Mr uMnyaiza (Robert John, innyanga); elanywe u Gebhuza (Francis Ernest, ummeli); kugcine uSineke (Miss Agnes Mary), oyena eng'owamagcino abo.]

Bobah'anu laba'bantwana bakula kahle, betandana nalaba'bafana babantu namantombazana abantu, babengabandhlululwa nga'luto, inkosikazi yabe ijabula ngabo bonke njo yona, beliugana kuyo (kalowo obukayo). Abantwana laba ababili babafana babejwayelene kahle nabafana laba babantu behamba kanye, kuti ngesinye isikati kufike abaka Somtseu abantwana babafana, bahlale izinsuku ezitile; kuhlanganwe, kwenziwe imisebenzi yobuana, neyokuya kubhukuda nokubambizinhlanzi emSunduzo. Namakosazana lawa omatatu ab'ejwayelene kahle namantombazana lawa abantu, kubanjwa kanye-kanye. Kwenza kunjalo pakati kwabo kwaze kwafika izikati zokwahlukaniswa ukukula nokuuuka kwokuya kwezinye izindawo kusaloku kutandwana njalo.

Ukufika kwabe Gazi.

Ekuzwakaleni kokuba abe Gazi sekusondele entsukwini zokuba bafike onke amalungiselelo enziwa, kwafuneka zonke izigaba zitabate indawo zazo. Ngazwi'nye singati zonke likwenzile loko. Pakati kwalezi'zigaba kubo kona ne Turupa yase Edendale ekwele nehamba pantsi efiko yona yayakamisa pezu kwenduli ebhekene nomuzi waseku'Kanyeni. Lite lifika isonto elandulela ukufika ko Mzukulwana wase-Ndhlunkulu basebekona lapo e Kamu labo. Ekuseni ngesonto ute ebona umuntu bazebemi nezihlamu zabo bekuzwa, kanti loku kukuzwa kulungiselela inkati yokungena esontweni.

INKONZO.

Kancane pambi kuka 11 i Turupa imiswe esigcawini apo inkonzo yabanjiselwa kona, yema yenze isikwele esinye isigaba sema ngasempumalanga esinye ngasentshonalanga njalo njalo, saza senzeka isikwele. Pakati kwenna abahlabeleli (Choir) beketeka kubo belu be Turupa. Ngokungafiki koMfundisi wayo i Turupa (Chaplain) inkonzo yakusasa itatwe ngu Rev. D. Msimang wase Driefontein manje owayengowase Swazini. Inshumayelo uyimise ezi-Hlabelelweni zika Davida isahluko 52. "Ungatembeli kwawako amandhla" umfundisi ngamazwi amafutshane nahlabayo ubonise kulo lelibuto ubupukupuku bokuba umuntu etembele ezingalweni zake, ekuqineni kwake ekuhlakanipeni kwake njalo njalo, kepa wati ukuhlakanipa ukwetembe'a ku Lowo onamandhla okumnika konke loko. Umfundisi ute isikati esibusisekileyo lesi sokufika ko Mntwana we Gazi pakati kwetu, esasingazange sicamange ukuti angaze oweNdhlu enkulu kangaka anyatele emhlabeni wabantu abampofu njengati, kanti miningi iminyango emikulu emdingayo engazange ize imbone nangeso. Ute ubusisiwe lowo oyakubusiseka ngokuza kwake lapa owe Gazi. Ute kasazi noma ukuza kwake kuze ukuze tina 'ndhlu eMnyama sibusiseko nokuba uze ukuze tina 'ndhlu eMnyama siqalekiswe; wati noma kunjalo okunjalo kufanele sibonge isibusiso sokuba sibe namhla nje sizo kubonwa ngu Mntwana we Gazi yapela inkonzo emnadi nefundisayo. Pakati kwalabo ababekona kwakukona umhlolokazi wenkosi yama Volontiya u Mrs Royston no Miss Saumelson (Nomleti) namanye ama Ledi. Ekupeleni kwenkonzo u Mr Saumelson wazise ao Chiefs Johannes Kumalo, Timothy Gule S. Mini no S. Muni kuyo inkosikazi etokoze kakulu ukubabona, yapendula ngamazwi amnandi akutazayo kakulu. Emva kwaloku kungene u Mpatiswa-ongapantsi Mr S. O. Samuelson wakuluma ne Turupa wati "kangizukwenza amazwi amade ngoba nanku kade nimi inkati ende. Kepa ngizakukuluma libe linye. Lubo lukulu usizi olungipatile okuzweni kwami amazwi alomhlolokazi wenkosi yama Volontiya ngikumbula isikundhla esabe sipetwe ngowakwake ongaseko namhlanje. Ngiti ke linye izwi nje ngaloku singabantu abakonza uNkulunkulu munye ukuba sibhekise inhliziyo zetu kuye simkonze ngemfanelo silwe ukulwa okulungileyo." Labe liyapuma elokuqala.

NGO 3 O'CLOCK.

Ngalesi sikati ihlangene futi i Turupa isivela emadineni yakuzwa yabuya yamiswa njengokuma kwayo, wabe ke nompati wayo u Sergt-Major Kambule eselefikile kanye noMfundisi wayo u Rev W. G. Mtembu. Emva kwesikatshana esincane ungene pakati uMfundisi watyo igama lokuhlabelela; wezwakala u Corpl Zeph. Dhlamini ngepimbo elimnandi nelipolileyo kwabamnandi kakulu ukuhlabelela kwancoma bonke abelungu ababekona. UMfundisi ushumayele encwadini yamaKosi (Kings) kulamazwi ati. "Ningapati luto olubi ngezandhla zenu, ningalutinti." Umfundisi ubonise ukuti lesi kwabo kuyisiyalo kubantwana bakwa Israeli esakitshwa eKamu, uma babepuma beyekuhlangana nezita zabo kwatiwa ke baze bangatinti luto olubi. Umfundisi ute ukugcina umtelo akusiko ukuti kwenziwa li kamu lipela, kusweleke lowo ulowo agcine umtelo ngamanye ukuze kuti ukuhlanganwa kokugcinwa komtelo yibo bonke ngabanye kube ludumo lwekamu ipela. UMfundisi ute ubabaza inhlanhla yokahlangana kwabo kuleyo'ndawo, wabonisa ukuba loko uma bengapatanga luto olubi ngezandhla zabo kukuluma into enkulu ngensuku ezizayo, ute kusweleke ukuba singabheki pambi kwetu eduze, kepa kuhle amehlo siwaponse pambili ensukwini ezizayo, sisebenzele isikati esizayo. UMfundisi ibuto lake ugcine ngokuliyala ukuba lingaze lipate nokuba yiyipi na into engcolileyo lize lingenzi luto olnyakuleta isidumazo; kodwa lokukuma kwalo kule'ndawo kubo ukusilandela udumo o'uyakusenza abantu entsukwini ezizayo. Wagcina ngoFefe. Emva kwenkonzo i Kwaya ihlabelele amagama esi Ngisi (Anthems) amatatu ngohlobo olumnandi olwaba sengati babehlabelela wona bewalungisele, yabe iyaciteka njalo. Kwababekona ngao Chief Johannes Kumalo Timothy Gule, Messrs James Mtembu, Stephen Hlatywako nabanye, Revds S. Msimang E. D. Kumalo, no Mr M. S. Radebe.

Amaxoxo.

Sengilapa futi loku pela umuntu mina ungibona ngamaziyo kuqala andeko abone ukuti yimina. Ngenziwa njalo bandhla engisuke ngikubona ingabe amehlo abantu atshonapi uma mina ngibheke lemikuba yezwe.

—o—

We! zazenzela izicatulo kuma Ledi ngolanga-kulu ajuluka amanzi ati te ke. Bheka ke pela loku nenhlamvu yayeka nokulingisa eyase Tekwini ukuba ifihlwe ngamafu lapa lasa, kwaza kwasa nasebukweni bezinja. Angisakulumi ngo HOL LAAT wababhemi laba abangajatyuliswa luto ngapandhle komshuqulu kagwayi emlonyeni.

—o—

Yek'ingubo ezimhlope ukudhlala uta'muntu angafane azigasele njo wonke udoti uhleli kuyena engavanga'zafake nembhiji le yensipo. We! yekuKUKUNATI ukumelana nelanga akanci-biliki unani, ufumanise ke amafuta la esehlangene ne Straw Hat esimhlope kati "Tshonalanga kade 'sikota."

—o—

Pela imifulana le yonke iyahlokoma katiwa awuko ongahlokomiyo. Ngihlangana nesikole esinye kulapo zonke zibheke e Park. lesi ke esengane ezincane, sifake ikehla elimpunga lizibute ngoswazana lomjiva; alihambi njo lirola olwase Kamu unyawo, ludondozela ngolude ubhoko. Ngati mina nautso ke imikuba.

—o—

Pela manye yini umkuba, imiiningi nje. Angiti ngelinye ilanga kona kulezinsukwana i Turupa ilapa ngiye kuyiqamela ngendhlela eze ngayo lapa e Tawini, ngiti ke ngibheka pantsi enyaweni ukususa kwayo unyawo pantsi, kanti songizisa esidumazweni esikulu. Ngibone umhlolo mina angiyizeki'ndaba. Izicatulo zika Rulumeni zonke zifakwe ummese ukuvumela inzwane ukuba zihambe indhlela yazo.

—o—

Ama size la kanti awaziwa yini ngabangani, ngiye ngiti mina qa loku bakwesiningi isi Ngisi eKamu u 1. 2. 3. 4. bayamazi uma kanti akukabi njalo kunzima ekaboni lisatsala nzima kwatsho amaxhosa.

—o—

Abantu laba bakiti akukazwakali lapo bahlangana kona nama Kula, ngitsho ngoba izenzo zabo ziyafana. Umnumzane ungamfumaniso ehlobo efile kungabazeki ukuba ngabani umnumzane, nfike inkosikazi inguqori omubi kungafanele nezo ukuba kutiwe yinkosikazi.

—o—

Lomkuba sewande ngangoba sewuze wafika nakubo Fundisi, amakosikazi abo Fundisi banonyaka balihlaze kubona, akuswelekile ukuba sikulume izwi elilula kunaloku ngoba kuyisijwazo esibi ukuba amakosikazi ehlukele ukusipata. Makosikazi utando lusuka eweni uma nifuna ukutandeka emadodeni zilungiseni kahle qibo bahle.

I Konsati.

Pela amabuto la amnyama atande ukuba lelituba lokuhlangabeza nokubuhisa abe Gazi kube elokwenza konke okunokwenziwa. Ngolwesine kusihlwa ngesonto eledhlule kwenziwe i Konsati ye Turupa ilungiselelwe e Market Hall ngezilungiselelo zika Mr R. C. Samuelson. Owayehleli esihlalweni ngu Hon J. Shepstone (Musi Jana) ehleli kanye nendodana yake encane. Akutandatyuzwa ukuti laba ababehlabelela bayakwazi yini, bona ngamaciko emvelo kodwa iqiniso nali batengakalungiselelanga ukuhlabelela. Ngo 8 oclock wakusihlwa kwaqalwa ngo "Lizalise idinga" batsho amazwi ezwakala ukuti ahlakazekile. Kepa noko akwacatshela muntu ukuti laba abantu bayakwazi ukuhlabelela. Babelapo no Messrs Enock Msimang, Luka Kumalo, Zeph Dhlamini, Robt. G. Mtembu, S. S. Xaba, W. Sopela, J. H. Kumalo, nabanye. Namakosazana akwa Kozwayo amatatu.

Kwaba baningi abamhlope ngapezu kwendhlu yakiti kwatokozisa kakulu ukubabona, yapuma ngo 10 oclock ngemva kwe Programme emnandi. Imali yale Konsati yenzelwa ukwakela laba abafayo abayizikanti isikumbuzo kuti esala lapa yabelwe abahlolokazi babo. Kube kona omunye pakati kwababekona umfundisi omhlope wase Tshetshi olahle pantsi ngolokoqo luka mpondwe epasa lomsebenzi. Kute kusenjalo enye inkosikazi nowakwayo bawa ngezi 5/- beupasa lomsebenzi. Kasazi ke njengaloku usahambise kanje.

I "Kongolo."

NATAL NATIVE CONGRESS.

Uma into ingasapatwa ibanolwembu ibenotuli, ingcole. Ngokufutshane sifuna ukunqanda loku kungcola okutanda ukungenela i Kongolo yabamnyama. Abayaziyo ukusekwa kwayo bayakukumbula ukuba inje, ukuqalwa enaumhla nje isenjalo. Nayipi enye impambusi, ingaba iyazingenela nje. Nantsi ke.

1. IGAMA.

Igama lalomhlangano kutiwa yi Kongolo yabamnyama, (Natal Native Congress) inhlangano yabatunywa ngabatunywa abavela endaweni ngeziudawo ezingamagatya ayo.

2. OKUQONDILE.

Ukwelusa amatuba namalungelo esizwe esimnyama.

a. Ekutengeni umhlaba
b. Imfundo
c. Abakulumeli eMbusweni
d. Ukurweba ngapandhle kokwenqatyelwa. Lezindawo zozine yizona ezisepambili okwakaloku nje.

3. ABAPATI.

Ukuba lomhlangano ube nabapati bawo, abemi ngaloluhlobo i President no Vice-President, Secretary ne Treasurer no Komiti yawo.

4. UKUKETWA KWABO.

Baketwa kanye ngonyaka bonke laba abangasenhla. Umsebenzi wabo owokuqapela inkambiseko pambili yalomhlangano, baqoqe zonke izincwadi zalenhlangano.

5. UMSEBENZI WE KOMITI.

IPresident inaso isikundhla eKomitini ukuze kuti uma kuqubeka umsebenzi wayo iKomiti abekona, nalapo kufuneka ukuba kupume imali, abone ukuba nempela ipuma kahle yini. Nakwezinye izinto ezipambili; i Komiti imenywa nguye.

6. ISIKALA E KOMITINI.

Uma kwenzekile kwabakona isikala e Komitini, mhlaumbe ngokubhubha, mhlaumbe ngokungabi nakufinyelela emhlanganisweni ezi tatu ezilandelana, kuyakuyilangela i Komiti ikete omunye olilungu lenhlangano enkulu ukuba ngowalise lesi sikala.

7. AMAGATYA.

Lenhlanganiso kusweleko ibe namagatya endaweni, ngezindawo lapo kukona abantu abalishumi, nangapezulu abazibopa ngaleligama lokuba baligatya lenhlangano. Kufuneka pambi kokuba benze njalo bavunyelwe ngu-Mongameli elobe ngesandhla sake ukuti uyavuma. Igatya ngalinye liyakutiwa ukubizwa kwalo li Gatya le Kongolo. (Branch Association).

8. IGATYA NABAPATI.

Igatya ngalinye loba ne Chairman Secretary, Treasurer, neKomiti yabantu abatatu, hai, ngapantsi, abaketwa yilo igatya minyaka yonke.

Isaqutywa.